

จิตต ปัญญา ศึกษา

การศึกษาเพื่อการพัฒนามนุษย์

Contemplative education :
education for human development

เป้าหมายที่แท้จริงของการศึกษา คือ การเปลี่ยนผู้เรียนจากผู้ไม่รู้ สู่ผู้รู้ และผู้เป็น
ที่เห็นได้จากการมีวิถีคิด จิตสำนึก ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเมื่อตอนที่ยังไม่รู้
และเกิดพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายว่า
การศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้นสร้างผู้เรียนให้เป็นเพียงผู้จำ
ล้วนเป็นเพียงการจำเพื่อไปสอบ สร้างให้ผู้เรียนมีสภาพเป็นตำราที่เดินได้
โดยไม่ได้นำเอากระบวนการ “เปลี่ยนคน สร้างสรรค์สังคม”
มาเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษา

The real goal of education is to transform learners who are
unknowledgeable person into knowledgeable person
and become a new person which can be witnessed
by the changing way of thinking and new behavior.
Unfortunately, the present education system
merely enables the learners to become one who can memorize
and all memorization is solely for examination.
The learner can be described as a walking text book as
a process of “changing people, developing society”
is not at the core of education management.

คำถามที่เกิดตามมาคือ หากการศึกษาที่เป็นอยู่ พาเราไปสู่
ทางออกของปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ไม่ได้ หน้าซ้ำกลับยิ่งสร้าง
ปัญหาใหม่เพิ่มขึ้นไปเรื่อยๆ เพราะวิถีของการศึกษาในยุคปัจจุบัน
เป็นการศึกษาที่สร้างให้คนคิดแบบแยกส่วน หล่อหลอมให้คน
มีจิตสำนึกของการแข่งขัน และยึดเอาตนเอง หรือหมู่พวกของตน
เป็นศูนย์กลาง

Then the question of education that has to be
answered is if this is the kind of education that does not
provide any solution to the problems we are facing and even
brings more problems. This is because the present education
is an approach which encourages people to disintegrate
in thinking, promote keen sense of competitiveness and
self-centeredness or own group-centeredness.

สารพันปัญหาที่มีดีกรีความรุนแรงระดับโลกที่เกิดขึ้นอยู่ในขณะนี้ เช่น ภาวะโลกร้อนเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อม ในขณะที่วิกฤติแฮมเบอร์เกอร์เป็นปัญหาเศรษฐกิจ ส่วนปัญหาความแตกต่างทางความคิดทางการเมืองจนกลายเป็นความแตกแยกก็เป็นปัญหาที่พบได้ทั้งในระดับโลกและระดับประเทศ หรือในระดับบุคคลก็ยังคงพบว่าคนในยุคนี้ “ทุกข์ง่าย สุขยาก” ทั้งนี้ล้วนเกิดขึ้นมาจากการที่ปัจเจกบุคคลขาดสำนึกที่ดีงาม และขาดซึ่งความตระหนักถึงภาระหน้าที่ของตนที่มีต่อมวลมนุษยชาติและสรรพสิ่งในธรรมชาติ

ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) จึงเกิดขึ้นเพื่อผ่าทางตันให้กับปัญหาที่ดูเหมือนจะไร้ทางออก หากเรายังคิดและทำไปบนกระบวนทัศน์เดิม

การเรียนรู้ที่นำสู่การเปลี่ยนแปลง

หากมนุษย์สักคนมีความสุขอยู่กับการได้เสพวัตถุ และนึกอยู่แต่เพียงว่าการมีวัตถุพร้อมเป็นวิธีที่ทำให้เรามีความสุข เป้าหมายของการมีชีวิตอยู่ก็คือ การเสพสุขจากวัตถุไปเรื่อยๆ ด้วยความหิวกระหาย และเมื่อใดก็ตามที่เขาหรือเธอคนนั้นนึกคิดขึ้นมาว่าเกิดค้นพบว่า

ความจริงแล้ว “ชีวิตเรากับจักรวาลเป็นหนึ่งเดียวกัน เมื่อหายใจเข้าจักรวาลทั้งหมดก็มาเชื่อมกับตัวเรา หายใจออกตัวเราก็ไปเชื่อมกับจักรวาลทั้งหมด” จะเกิดความรู้สึกนึกคิดใหม่อย่างสิ้นเชิง อย่างที่เรียกว่าจิตเปลี่ยน หรือบางคนเรียกว่าเกิดจิตสำนึกใหม่ (New Consciousness) มีความสุขอย่างลึกซึ้ง มีพลังเต็มดั่งกับความงามในสรรพสิ่ง และมีความรักอันไพศาล ...ในสภาพที่มีความสมบูรณ์เป็นตัวเองอย่างนี้ วัตถุประสงค์* (*จากหนังสือความเป็นมนุษย์กับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด : ความจริง ความดี ความงาม. จัดพิมพ์โดยสถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล)

กระบวนการศึกษาเพื่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงเน้นให้ผู้เรียนไปกับความจริงสูงสุด ที่เมื่อเข้าถึงแล้วจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (Transformation) เกิดอิสรภาพ ความสุข ความรักเพื่อนมนุษย์และธรรมชาติ อันเป็นไปเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

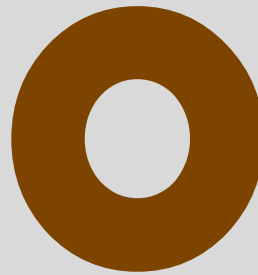
การศึกษาเช่นนี้จึงเป็นการศึกษาที่ต้องพัฒนามนุษย์อย่างเป็นองค์รวม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้ง และส่งผลต่อชีวิตด้านในของผู้เรียนจนกระทั่งเกิดการเปลี่ยนผ่าน วิธีการหลักที่ใช้คือ การสร้างความรู้สึกประจักษ์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน จากการมีประสบการณ์ตรงด้วยการทำสมาธิและวิปัสณาในรูปแบบต่างๆ อาทิ การเรียนรู้ผ่านการฝึกฝนทางกาย เช่น ชี่กง โยคะ การเคลื่อนไหวร่างกายแบบต่างๆ การเรียนรู้ผ่านการทำงานศิลปะรูปแบบต่างๆ การใคร่ครวญทางความคิดโดยอาศัยประสบการณ์

All sorts of world problems that we are encountering, for instance, global warming/environmental problem, hamburger problem concerning economy as well as political differences problem causing disharmony, are both issues at both national and global levels. For individuals, they also easily suffer and become hardly happy. Those are the fruits of the learners' absence of good consciousness and sense of responsibilities towards human beings and all natural existence.

Transformative Learning is thus originated with an aim to resolve a seem-to-be dead-end problem which is likely to persist if we still continue with the same paradigm.

Learning which brings about change

If one is content with how he or she obtains tangible assets and regards that having assets is the means to become happy, then the sole purpose of living is surely becoming happy from gaining assets with greed.

nce he or she is suddenly aware that in fact, “life and universe is one, when one breathes in, the universe is connected with us, and when one breathes out, and our body is connected with the universe”; new thinking or new consciousness will then be occurred. It is accompanied by profound happiness and appreciation of the beauty of existence and infinite love...with the condition of completeness the materialism and consumerism will thus end (*from the book “Being human and a path to ultimatum : truth, beauty and goodness” published by The Institute of Hospital Quality Improvement and Accreditations*).

The education process for transformation places an emphasis on the learner to seek the ultimate truth as it will form basic transformation, freedom, happiness for mankind and nature to live together in peace when the learner is able to grasp the truth.

This kind of learning for a change is thus an education which requires holistic human development so that a learner can get a deep insight. The result from the learning affects the life of learners and then the transformation will finally take place. The core pedagogy is to create empirical knowledge through the learners' direct experience. These can be achieved by the practice of meditation and all kinds of vipassana techniques which include the learning through body exercise such as Qi Gong, yoga and body movements as well as the learning through art creation, and contemplative thinking disciplines relating from previous experience as well as social and community activities engagement. In particular, one should participate in rituals which essentially transform individual and societal groups

ที่ผ่านมาเป็นบทเรียน ตลอดจนการเข้าร่วมในประสบการณ์ต่างๆ ทางสังคมและในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรม ที่ทำหน้าที่ในการเปลี่ยนผ่านขั้นตอนสำคัญในแต่ละช่วงชีวิตของทั้งบุคคลและกลุ่มสังคมมาตั้งแต่ครั้งโบราณ

หากจะกล่าวโดยย่อแล้ว จิตตปัญญาศึกษา (Contemplative Education) คือหนึ่งในวิธีการเรียนรู้ที่นำผู้เรียนไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่มีลักษณะพิเศษคือ มุ่งไปที่การพัฒนาชีวิตโดยการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองอย่างลึกซึ้งและเชื่อมโยงไปสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก จากรากฐานของการปฏิบัติและฝึกฝนจริง

จิตตปัญญาเพื่อการศึกษาทางรอด

แนวคิดเรื่องจิตตปัญญาศึกษา เริ่มต้นขึ้นที่มหาวิทยาลัยนาโรปะ มลรัฐโคโลราโด ประเทศสหรัฐอเมริกา ใน ค.ศ. 1974 มหาวิทยาลัยแห่งนี้ก่อตั้งโดยเชอเกียม ตรุงปะ รินโปเช ผู้นำจิตวิญญาณชาวทิเบต ที่มีอิทธิพลต่อการเผยแผ่ความรู้ด้านจิตวิญญาณให้แก่ชาวตะวันตก

มหาวิทยาลัยนาโรปะมีการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นไปที่การสืบค้นสำรวจภายในตนเอง การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และการรับฟังด้วยใจที่เปิดกว้าง ซึ่งจะนำไปสู่การตระหนักรู้ การหยั่งรู้ ความเปิดกว้าง ความเคารพในความเป็นมนุษย์ และการยอมรับในความแตกต่างหลากหลาย

นอกจากที่มหาวิทยาลัยนาโรปะแล้วปัจจุบันยังมีสถาบันอุดมศึกษาที่มีปรัชญาและพันธกิจของสถาบันในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาจิตอยู่หลายแห่งด้วยกัน อาทิ California Institute of Integral Studies (CIS) ประเทศสหรัฐอเมริกา Buddhist Tzu Chi University ประเทศไต้หวัน และ Sathya Sai Institute of Higher Learning ประเทศอินเดีย

ในประเทศไทยได้มีการรวมตัวของภาคีเครือข่ายจิตตปัญญาศึกษา อันเป็นการรวมตัวอย่างไม่เป็นทางการของกลุ่มผู้ที่สนใจในการเข้าร่วมหรือ เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนงานสร้างคนที่จะเป็นกำลังสำคัญในการทำให้การศึกษาตามแนวทางจิตตปัญญาศึกษา กลายเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั่วไป ในหลักสูตรการศึกษาทุกประเภทและทุกระดับ

สภามหาวิทยาลัยมหิดลจึงได้มีมติให้จัดตั้งศูนย์จิตตปัญญาศึกษาขึ้นในมหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2549 โดยมีพันธกิจในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และร่วมขับเคลื่อนกับภาคประชาสังคม ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ รวมถึงการพัฒนากระบวนการและวิธีการเรียนรู้ด้านจิตตปัญญาศึกษา ทั้งในการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษา การวิจัย และฝึกอบรม โดยร่วมมือกับสถาบันและองค์กรต่างๆ รวมถึงการพัฒนาสื่อและสร้างเครือข่าย

during significant periods of people since the early years of human society.

In sum, contemplative education is one of the pedagogies that allows learner to change in a special way with an emphasis on life development through profound individual or personal transformation and involves in societal and world change which is based on the real practice and training.

Inner wisdom : an education to survive

Contemplative education learning is originated at Naropa University, Colorado State, USA in 1947. The university was founded by Tibetan Buddhist teacher Chögyam Trungpa Rinpoche who was influential in promoting spirituality to the westerners.

At Naropa University, education is designed to focus on internal inquisition, a process through direct experience and listening with open mind which will lead to awareness, insight, openness, respect of human beings as well as acceptance in diversity.

part from Naropa University, there are a few educational institutes at tertiary level having philosophy and mission to manage their education under contemplative learning approach e.g. California Institute of Integral Studies (CIS), USA, Buddhist Tzu Chi University, Taiwan and Sathya Sai Institute of Higher Learning, India.

In Thailand, a contemplative education network is formed as an informal gathering of those interested in the learning to discuss on its topic in order to run the project of developing people, the core mechanism in realizing contemplative education as a part of every curriculum of general education at all levels.

On 19 July 2006, Mahidol University Council resolved to establish Contemplative Education Center at Mahidol University. The Center has a mission to promote learning process as well as collaborate with civic society which emphasizes perfect humans as well as process development and pedagogy of contemplative learning and education management at graduation level, research and training through cooperation with various institutes and agencies. The works also incorporate media development and contemplative education network with other local and overseas agencies.

Other organizations in the network working on contemplative learning are Institute of Sathyasai Education, Sathientham Sathan, Kwan Muang Institute, SemSikkha Organization, and Arsomsilp Institute of the Art.

ความร่วมมือด้านจิตตปัญญาศึกษากับองค์กร และหน่วยงาน
ต่างๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

เครือข่ายที่ทำงานด้านจิตตปัญญากลุ่มอื่นๆ เช่น สถาบัน
การศึกษาสัตยาไส เสถียรธรรมสถาน สถาบันขวัญเมือง
เสมสิกขาลัย และสถาบันอาศรมศิลป์ เป็นต้น

รู้จักตนเองเกิดปัญญา

ก่อนหน้าการเกิดขึ้นของกระแส “การเรียนรู้เพื่อการ
เปลี่ยนแปลง (Transformative Learning)” ในยุคเรานี้ อริยชน
ที่เกิดขึ้นมาบนโลกนี้ก่อนหน้าก็ได้เคยเฝ้าเพียรค้นหาหนทาง
แห่งการเข้าสู่ความจริงแท้มาแล้วมากมาย และมรดกชิ้นนั้น
ก็ตกทอดมาถึงปัจจุบันในรูปศาสนธรรมของทุกศาสนา ที่ต่างก็ได้
แสดงถึงวิถีในการเข้าถึงความจริงแท้เอาไว้อย่างหลากหลาย

การเข้าถึงความจริงแท้หรือสัจธรรม คือ เป้าหมายในชีวิต
ของ “มนุษย์” ที่ยึดมั่นอยู่ในศาสนธรรมแห่งตนบนโลกนี้ยึดถือ
และปฏิบัติมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม กระแสของทุนนิยมนั้น
มีความเชื่อวราวกว่ากระแสธรรม โลกจึงต้องพบกับความหายนะ
ดังเช่นที่เป็นอยู่นี้ เพราะ “คน” บนโลกต่างพากันยึดเอาทุนนิยม
ที่ดำรงสภาพอยู่ได้ด้วยหิวกระหายในการบริโภคมาเป็นตัวตั้ง
ความสุขที่เกิดจากการได้เสพ จึงเป็นความสุขเดียวที่คนในยุคนี้รู้จัก
ส่วนความสุขที่เกิดขึ้นจากการไม่ปรุงแต่ง ที่ผุดขึ้นมาเอง
เมื่อจิตอยู่ในภาวะปกติ เป็นความสุขที่ไม่ต้องอาศัยสิ่งเร้า และ
เป็นสิ่งที่เราจะลัดตรงเข้าพบสัจธรรมที่ปรากฏอยู่ข้างในตนของ
มนุษย์ทุกคนอยู่แล้ว กลับกลายเป็นความสุขที่น้อยคนนักจะรู้จัก
และเข้าถึง

จิตตปัญญาศึกษาจึงเกิดขึ้นมาเพื่อเชิญชวนให้คนในยุคสมัย
ได้เข้าไปสัมผัสกับการเข้าถึงสิ่งสูงสุด หรือการเข้าถึงความจริง
ความดี ความงาม เพื่อไปพบกับอิสรภาพ สุข และความรัก
อันไพศาล ที่พ้นไปจากการยึดเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางด้วย
การเจริญสติในรูปแบบต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น
ซึ่งคนในยุคนี้ห่างไกลจากการเข้าถึงความจริง ความดี ความงาม
จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นเรื่องที่ต้องการ “การปฏิวัติจิตสำนึก
(Consciousness Revolution)” เลยทีเดียว

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ใน
ปาฐกถาสวัสดิ์ สกกุลไทย เรื่อง “มหาวิทยาลัยกับจิตตปัญญาศึกษา
และไตรยางค์แห่งการศึกษา” ที่จัดขึ้นโดยสมาคมศิษย์เก่า
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล เมื่อวันที่ 17 มีนาคม
พ.ศ. 2550 ดังมีความตอนหนึ่งว่า

“การเข้าถึงความจริง ความดี ความงาม เป็นการปฏิบัติ
จิตสำนึก...ท่านอาจเลือกศึกษาตามจริตที่แตกต่างกันตั้งแต่ง่าย
ไปหายาก ที่ง่ายที่สุดคือการนึกถึงคนอื่นหรือสิ่งอื่น หรือการมี
ความเมตตากรุณา

Critically aware of oneself, a source of wisdom

Prior to the birth of “Transformative Learning” trend
today, knowledgeable people born before in this world had
attempted to pursue an ultimate truth in the past. What they
found has been passed on to us in form of different religions
which demonstrate various means of ultimate truth
inquisition.

To access to a real or ultimate truth which is the goal
of human beings who adhere to and practice their own
religions. Nevertheless, amidst a stronger stream of
capitalism against dhamma, the world is doomed as it is at
present. This is because “humans” in the world all rely on
“capitalism” which breeds greed to consume. The happiness
from consumption is thus the only kind of happiness the
people in this era experience.

The happiness that does not come from mental
concoction but naturally arises when one is in a normal state
and does not require stimulation and brings us directly to
ultimate truth inside everyone, seems to be a happiness that
only few people comprehend and realize.

Contemplative learning is thus designed to encourage
people nowadays to experience ultimate truth or discover the
truth, goodness and beauty. The learning can take them
closer to freedom, happiness and great love which are free
from self centeredness through a variety of aforementioned
mind training and practices. As people today are not
familiarized with a road to the truth, goodness and beauty,
consciousness revolution is thus needed.

Following is an excerpt from a speech
“The University and Contemplative learning
and Educational Trilogy” at “Sawasdi
Skulthai Panel Discussion” organized by the
Alumni Association of Mahidol University
on 17 March 2007, Professor Dr. Praves Wasee said :

“Access to truth, virtue and beauty is a consciousness
revolution...You may choose any learning according to your
preference which can be either easy or difficult. The easiest
way is to concern on other people or others; in other words,
having compassion.

ความสุขที่เกิดขึ้นจากการไม่ปรุงแต่ง
ที่พูดขึ้นมาเองเมื่อจิตอยู่ในภาวะปกติ
เป็นความสุขที่ไม่ต้องอาศัยสิ่งเร้า
และเป็นเรื่องที่พวกเราลึกลับตรงเข้าพบสิ่งธรรมดา
ที่ปรากฏอยู่ข้างในตนของมนุษย์ทุกคนอยู่แล้ว
กลับกลายเป็นความสุขที่น้อยคนนักจะรู้จักและเข้าถึง

The happiness that does not come
from mental concoction but naturally arises
when one is in a normal state
and does not require stimulation
and brings us directly to ultimate truth
inside everyone, seems to be
a happiness that only
few people comprehend
and realize.

การนี้ถึงคนอื่นและสิ่งอื่นก็เป็นการออกไปจากมายาคติ
แห่งการเอาตัวเองเป็นศูนย์กลาง เป็นการเข้าหาความจริงแล้ว
เพราะในความจริงมีคนอื่นและสิ่งอื่นด้วย ไม่ใช่มีแต่ตัวเรา

การนี้ถึงคนอื่นและสิ่งอื่นก็เป็นความดีและความงาม
การมีหัวใจเพื่อเพื่อนมนุษย์ เป็นการก้าวไปสู่ความจริง-ความดี-
ความงามแล้ว ซึ่งเราสามารถทำได้ด้วยประการต่างๆ ตามหน้าที่
ของเรา แล้วก็เดินเข้าหาความจริงมากยิ่งขึ้นจนเข้าถึงความเป็น
หนึ่งเดียวกันของทั้งหมด”

“ปรกติเราสัมผัสสิ่งต่างๆ ด้วยความคิด คือเรามีความคิด
อะไรอยู่ก่อนแล้ว (Preconception) รับรู้อะไรต่างๆ ตามความคิด
ของเรา ทำให้เข้าไม่ถึงความจริงตามธรรมชาติ ต่อเมื่อจิตสงบ
จากความคิดจึงจะสัมผัสความจริงตามที่เป็นอยู่จริงๆ ปรกติจาก
การปรุงแต่ง (ด้วยความคิดของเรา) การมีสติรู้อยู่กับปัจจุบัน
ทำให้จิตสงบจากความคิดปรุงแต่งโดยไม่รู้ตัว ทำให้สัมผัส
ความจริงได้ โลกที่เราสัมผัสด้วยตัวตนและความคิด กับโลก
ที่สัมผัสด้วยจิตที่สงบ มีสติ ต่างกันโดยสิ้นเชิง เรื่องนี้ทุกคน
สามารถทดลองดูได้ด้วยตนเอง”

“การเรียนรู้เพื่อการเปลี่ยนแปลง” “จิตปัญญา” “จิตสำนึก
ใหม่” จึงเป็นวาทกรรมที่นำให้คนในยุคปัจจุบันหันหน้าเข้าหา
สังฆธรรม ด้วยวิธีการที่สามารถเชื่อมโยงเอาคุณค่าของโลกวิชาการ
ที่สอนให้คนชำนาญเรื่องการคิดวิเคราะห์เรื่องนอกตัว ได้กลับ
เข้ามาทางานดูจิตซึ่งเป็นเรื่องข้างในตัวได้อย่างกลมกลืน เพื่อ
การก้าวสู่หนทางแห่งความจริงและชีวิต ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้
ด้วยใจอย่างใคร่ครวญ และการเปลี่ยนแปลงที่สร้างอิสรภาพ
ความสุข ความรักอันไพศาล ทั้งกับตน ผู้คนรอบข้าง ตลอดจน
องค์กรและสังคมของมนุษยชาติ ที่สัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับ
ธรรมชาติของจักรวาล

concern on other people or others
is to eradicate wrongful myth of
narcissism. Doing so is to step
forward to the truth because in
reality there are always other people
or other things involved, not only us.

Concern on other people or
others is virtue and beauty. Having compassions for other
human beings is stepping forward to the truth, goodness and
beauty of which we can accomplish by ourselves according
to our roles. Then we get closer to the truth and finally
understand the existence of oneness of all.”

“Normally, we experience any thing by our thought;
namely, we have preconceptions to perceive things
according to our thoughts. That is why we do not experience
the truth. But once we are free from thought, we will
naturally see the truth as it is, without manipulation (of our
own thoughts). Being conscious with the present surprisingly
helps calm our heart to be peaceful and free ourselves from
worries which allows us to experience the truth. The world
that we can experience with our thought and the world we
experience with our calm and peaceful mind and
consciousness is totally different. Everyone can try to find out.”

“Transformative learning, contemplative learning” or
“new consciousness” has become a discourse which leads
people today to turn to the truth by way of connecting with
the world value. It is a learning to help those who already
master in analyzing outward to look inward or have an inside
learning. It is a means to seek the truth and life which
demands inquisitive mind and transformation for peace,
happiness and great love for oneself, others, organization and
societies that involve in the universe.